

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr. Wilno, dn. 6 maja. 1931 roku. 436.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział. Str.

1. "Lietuvos Žinios" o zniesieniu wiz między Litwą a Łotwą.	I.	1.
2. "Lietuvos Aidas" o stosunkach Litwy z zagranicą.	"	"

K r o n i k a .

3. Nota niemiecka do rządu litewskiego.	"	2.
4. Paszporty zagraniczne dla obywateli łotewskich.	"	"
5. Powrót delegata litewskiego z Hagi.	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

6. Zwalczanie opozycji.	III.	"
7. Dokoła suspensy ks. Tomaszajtisa.	"	"
8. Dementi w sprawie wystąpienia ks. Mironasa i Tomaszajtisa z partji "tautininków".	"	"
9. Nowy projekt ochrony państwa.	"	"
10. Nowe pismo litewskie.	"	3.
11. Nowy Zarząd Związku Dziennikarzy Litwy.	"	"
12. Przyjęcie ustawy o samorządach.	"	"
13. Litewskie ordery i odznaki.	"	"
14.		

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

14. "Memeler Dampfboot" o wydaleniu obywateli niemieckich z Litwy.	VII.	4.
15. "Trinitas" o prawach litewskich do Kłajpedy.	"	5.
16. Dokoła rokowań finansowych Kowna z Kłajpedą.	"	"

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW WILEŃSKICH.

K r o n i k a .

17. Szkolnictwo litewskie na Wileńszczyźnie.	VIII.	6.

-----000000000000-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Žinios" o zniesieniu wiz między Litwą a Łotwą.

"Lietuvos Žinios" Nr.95 z dn.29.IV.1931 r. Artykuł p.t. "Poco śmieszyć zagranicę". Streszczenie:

Wielką radość w społeczeństwie litewskim wywołało ubiegłej jesieni rozpoczęcie rokowań o zniesienie wiz granicznych między Litwą a Łotwą. Większa jeszcze radość nastąpiła, gdy rokowania te zostały pomyślnie ukończone układem, pozwalającym obywatelom obu krajów przebywać granicę bez skrępowania. Tu jednak przyszło rozczarowanie, gdyż rząd litewski postanowił z przysługującego mu prawa zniesienia wiz nie skorzystać, wskutek czego wytworzyła się taka sytuacja, że obywatele łotewscy przybywają do Litwy bez żadnych przeszkód i formalności podczas gdy Litwini pozostają po dawnemu skrępowani. Wywiera to wrażenie, iż obywatele litewscy są przez swój rząd upośledzeni w porównaniu z obywatelami Łotwy.

Sfery miarodajne powinny się poważnie zastanowić i tę anomalję jaknajprędzej usunąć. Bo i czego tu się obawiać? Nic się przecie nie stało, gdy uchylono zakaz ruchu nocnego na ulicach Kowna: napewno również nic się nie stanie, gdy obywatele litewscy zostaną zrównani w prawach z łotewskimi i będą mogli swobodnie jeździć do Łotwy.

Pocóż śmieszyć zagranicę?

"Lietuvos Aidas" o stosunkach Litwy z zagranicą.

"Lietuvos Aidas" Nr.96 z dn.30.IV.1931 r. Streszczenie:

Ile prawdy zawierają w sobie twierdzenia opozycji o pogorszeniu się stosunków Litwy z innymi państwami, wykazują fakty.

W 1920-21 roku rozpoczęte usiłowania nawiązania bliższych stosunków z państwami bałtyckimi zostały później zaniedbane, z czego skorzystała Polska, umacniając tam swe wpływy na niekorzyść Litwinów. Nikt nie zaprzeczy, że właśnie obecny rząd wznowił zaniedbane zabiegi, dzięki czemu podpisano cały szereg traktatów, przyczyniających się waleńie do zbliżenia Litwy z państwami bałtyckimi. Ponadto w stosunkach z Łotwą miała miejsce wymiana wizyt prezydentów i członków oraz podpisanie układu o współpracy pras obu krajów. To też stwierdzić można raczej znaczne polepszenie stosunków z Łotwą, Estonją i Finlandją.

Co do Rosji, twierdzenie, iż poniechała ona obecnie popierania Litwy w sprawach Wileńskiej i Kłajpedzkiej, nie ma żadnych podstaw, gdyż Sowiety, jako nie należące do Ligi Narodów, do której kompetencji obie te sprawy należą, nie posiadały żadnego wpływu na bieg tych spraw. Stosunku swego do Litwy Rosja nie zmieniła, podpisane traktaty pozostają w mocy, stosunki handlowe rozwijają się normalnie i nic nie wskazuje, by sytuacja ulegała, lub miała ulec zmianie na niekorzyść Litwy.

Stosunki z Niemcami również ~~nie~~ bynajmniej nie są gorsze, niż za sejmowych czasów. Zdarzają się wprawdzie nieuniknione tarcia, lecz miało to miejsce również dawniej i to w formie nieraz znacznie ostrzejszej niż dziś. Opozycja usiłuje stawiać zarzuty traktatowi handlowemu z 1928 r., lecz dotychczas nie potrafiła wykazać, pod jakim względem jest on gorszy od podpisanego w 1923 r., gdy przecie łatwiej było uzyskać korzystne warunki od słabszej, niż obecnie Rzeszy. Bądźco bądź, podpisany ostatnio traktat zapewnia Litwie zbyt wiele produktów, których dawniej sprzedać nie mogła.

Krytykując istniejący traktat handlowy z Niemcami, opozycja zapomina o podpisanym w 1923 r. litewsko-niemieckim traktacie o stratach wojennych i likwidacji waluty "oberostu". Wówczas jednym pociąganiem pióra podarowano Niemcom kilka, jeżeli nie kilkanaście setek milionów. Wszak w 1919 roku zebrane same tylko kwity rekwizycyjne opeiewały na 40 milj.marek, a cóż dopiero wywożony w ciągu kilku lat materiał leśny i inne przedmioty, a odszkodowanie za 5 lat prawa emisji w Litwie i za dewaluację pieniędzy? Zrzeczono się tych należności zupełnie bezinteresownie, a przecie i inne państwa otrzymały odpo-

1941

The first part of the report is devoted to a description of the work done during the year. It is divided into two main sections, the first of which deals with the work done in the laboratory and the second with the work done in the field. The first section is divided into three parts, the first of which deals with the work done in the laboratory during the first half of the year, the second with the work done during the second half, and the third with the work done during the year as a whole. The second section is divided into two parts, the first of which deals with the work done in the field during the first half of the year, and the second with the work done during the second half.

The second part of the report is devoted to a description of the results of the work done during the year. It is divided into two main sections, the first of which deals with the results of the work done in the laboratory and the second with the results of the work done in the field. The first section is divided into three parts, the first of which deals with the results of the work done in the laboratory during the first half of the year, the second with the results of the work done during the second half, and the third with the results of the work done during the year as a whole. The second section is divided into two parts, the first of which deals with the results of the work done in the field during the first half of the year, and the second with the results of the work done during the second half.

wiednią rekompensatę.

A cóż jest warta konwencja Kłajpedzka, która tak krępuje Litwę obecnie?

Przecież wówczas, gdy te umowy podpisywano, sejm istniał i ratyfikował je.

Łatwo sobie wyobrazić, jaki hałasby powstał, gdyby obecny rząd zawarł podobnie niekorzystne traktaty.

K r o n i k a .

N o t a n i e m i e c k a d o r z ą d u l i t e w s k i e g o . Jak podaje prasa kowieńska, natychmiast po powrocie z urlopu poseł niemiecki w Kownie Morath doręczył rządowi litewskiemu nową notę z powodu wysłania z Litwy kilku obywateli niemieckich. Rząd niemiecki w nocie powołuje rozstrzygnięcie sprawy drogą arbitrażu.

Jak informują miarodajne sfery litewskie, rząd litewski stoi nadal na swym stanowisku, iż w danym wypadku arbitraż nie może mieć zastosowanych.

P a s z p o r t y z a g r a n i c z n e d l a o b y w a t e l i l i t e w s k i c h . Jak donosi prasa kowieńska, obywatele litewscy mogą przyjeżdżać do Litwy z litewskimi paszportami wewnętrznymi. Wszelako w niektórych wypadkach obywatele litewscy chcą jechać dalej zagranicę. W takich wypadkach konsulat litewski w Litwie obywatelom Litwy, posiadającym paszporty wewnętrzne, wydaje paszporty zagraniczne.

P o w r ó t d e l e g a t a l i t e w s k i e g o z H a g i . Jak podaje "Dzień Kowieński",/Nr.97/, w tych dniach powrócił do Kowna kierownik Banku Litewskiego p.Staszyński, który jeździł do Hagi w związku ze zbliżającym się terminem rozważania zatargu polsko-litewskiego przez Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a .

Z w a l c z a n i e o p o z y c j i . Jak podaje "Rytas"/Nr.95/, proboszcz sontacki /pow.oliczki/ ks.Zygas skazany został na 700 lt. grzywny z zamianą na 6 tygodni aresztu; ks.Tumosas - na 400 lt. grzywny z zamianą na 1 miesiąc aresztu; ks.Paransewicz - na 1 miesiąc aresztu. Jednocześnie wytoczono sprawy proboszczowi pagramańskiemu /pow.taurogski/ ks.Latwisowi, ks.Telksisowi i ks.Skabiejce.

D o k o ł a s u s p e n s y k s . T o m a s z a j t i s a . Jak podaje "Rytas" /Nr.96/, sprawa suspensy ks.Tomaszajtisa przedstawia się jak następuje: władze kościelne potępiły dwa pisma prof.Tomaszajtisa, a mianowicie "Zasady ideologii związku litewskich nauczycieli narodowców im.dr.Basanowicza" /1930 r./, oraz artykuł p.t. "Bractwo harcerskie- młodzież narodowa" w książce p.t. "Droga do szczęścia". Oba te dzieła nie mogą być bez zezwolenia władz kościelnych czytane i rozpowszechniane. Za uchybienie w swych obowiązkach duchownych został ks.Tomaszajtis skazany na odbycie 8-dniowych rekolekcji. Zanim rekolekcje nie zostaną odbyte, ks.Tomaszajtis uważany jest za suspendowanego. Nie wolno mu bez zezwolenia władz duchownych wygłaszać kazań, odczytów publicznych i występować na łanach prasy.

D e m e n t w s p r a w i e w y s t ą p i e n i a k s . M i r o n a s a i T o m a s z a j t i s a z p a r t j i " t a u t i n i n k ó w . "Rytas" w Nr.96, powołując się na "Berl.Tagebl".komunikuje, że pogłoski o rzekomym ustąpieniu księży Mironasa i Tomaszajtisa z partji "tautininków" nie odpowiadają rzeczywistości. Obaj księża w dalszym ciągu pozostają czynnymi "tautininkami".

N o w y p r o j e k t o c h r o n y p a ń s t w a . Jak podaje "Dzień Kowieński"/Nr.97/, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ostatecznie sporządziło nowy projekt o ochronie państwa, który ma zastąpić obecnie istniejący stan wojenny. Nowa ustawa daży do ochrony państwa przed

wrogami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi; wykonawcami jej będą nie władze wojskowe, lecz organy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, któremu będzie przysługiwało prawo zakazu zebrań /oprócz religijnych/, zakazu wydawnictw perjodycznych i jednodniówek oraz podjęcie odpowiednich zarządzeń przeciwko osobom, naruszającym porządek publiczny.

Cenzura wojenna będzie zniesiona, jednakże redaktorzy będą odpowiedzialni za swe pisma i w sprawach wątpliwych n.p. co do opublikowania pewnych artykułów będą mogli zawczasu porozumieć się z ministrem.

Według nowego projektu, za różne wykroczenia Ministerstwo będzie mogło nakładać kary do 10 tys.lit.grzywny i do 1 roku więzienia. Zarządzenia te w niektórych wypadkach można będzie w przeciągu 7 dni zaskarżyć przed specjalną komisją, wyznaczoną przez Prezydenta Państwa. Do tej komisji wejdą: Prezes i prokurator Trybunału Najwyższego oraz Prezes Rady Stanu.

Projekt powyższej ustawy, opracowany w ostatecznej redakcji przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, został przesłany do Rady Stanu i znajduje się obecnie w specjalnej komisji, do której wchodzi: prezes Rady Stanu Szylingas, Masiulis, Papeczkis, prezes Sądu Wojennego jen.Szniukszta oraz prezes Trybunału Najwyższego Kryszczukajtis.

N o w e p i s m o l i t e w s k i e . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.97/, zacznie w maju r.b. wychodzić w Szawlach tygodnik p.n. "Naujenos", przeznaczony wyłącznie dla prowincji. Będzie kilka nakładów tego tygodnika: dla okolic Szawel, dla Suwalszczyzny i innych dzielnic Litwy. Pismo będzie reprezentować postępowe społeczeństwo prowincjonalne bez różnicy przekonań partyjnych. Stanowisko redaktora nowego tygodnika obejmie dziennikarz Piotr Kiežynaajtis.

N o w y Z a r z ą d Z w i ą z k u D z i e n n i k a r z y L i t w y . Jak podaje "Dzień Kowieński" Nr.96/, w Kownie odbyło się walne zebranie związku dziennikarzy litewskich, jednoczącego wszystkich pracowników pism bez względu na narodowość. Na zebraniu przeprowadzono wybory nowego zarządu, w skład którego weszli: prezes związku - dr.Purycki, redaktor "Idisze Sztimme" - Rubinsztejn i redaktorowie pism litewskich - Palecki, Grienis, Rastenis i Bružas.

P r z y j ę c i e u s t a w y o s a m o r z ą d a c h . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.97/, Gabinet Ministrów przyjął już ostateczny projekt ustawy o samorządach miejskich. Tekst ustawy ukaże się w najbliższym numerze "Vyriausibes Žinios". Według nowej ustawy część członków samorządu kowieńskiego będzie mianowana, zaś członkowie samorządów na prowincji będą tylko obieralni.

L i t e w s k i e o r d e r y i o d z n a k i . Najwyższym orderem państwa litewskiego jest order Witolda W.z łańcuchem. Niełatwo zobaczyć, jak on wygląda, ponieważ oprócz prezydenta republiki posiada go na mocy osobnego aktu jeszcze tylko prezydent państwa litewskiego. Posiadający order ten, wysoki dygnitarz wkłada ze stylizowanych liter "V" utworzony łańcuch, do którego jest przyczepiony znak tego orderu I-go stopnia - biały emaljowany ze złotą królewską koroną krzyż przy boku - złota 9-promienna gwiazda i biała z ciemno-żółtymi paskami po brzegach wstęga.

Order Witolda W. został ustanowiony w 1930 roku jubileuszowym 500-lecia zgonu W.Księcia i ma 5 stopni. Oficjalne święto orderu - święto narodowe 8 września. Wysoka ta odznaka jest nadawana za "szczególne zasługi dla państwa litewskiego, narodu litewskiego i dobra ludzkości". Wszyscy obdarzeni tym orderem są zapisywani w osobnej księdze honorowej, która się przechowuje w pałacu Prezydenta.

Drugim z kolei jest wojskowy order Krzyża Pogoni. Został on założony w 1919 r., a więc jest najstarszy z orderów litewskich. Ma on 5 stopni. Pierwszy jego stopień stanowi 6-ramienny czarny emaljowany krzyż z mieczami, wizerunkiem Pogoni i napisem "Za odwagę". 9-promienna srebrna gwiazda i purpurowa w czarne paski wstęga.

Jest to odznaka wojskowa, nadawana za zasługi wojenne i tylko w wyjątkowych wypadkach w czasie pokoju. To też i święto orderu

się obchodzi w dniu założenia armji litewskiej - 23 listopada.

Najwyższym stopniem orderu Krzyża Pogoni jest obdarzony szereg osób panujących w Erropie: król włoski Wiktor Emanuel, król belgijski Albert I, prezydent niemiecki Hindenburg oraz czechosłowacki Masaryk.

Na trzeciem miejscu znajduje się order W.Ks.Gedymina, ustanowiony w 1928 r. Jest on nadawany zwłaszcza za zasługi na służbie państwowej, lub na polu pracy społecznej. Ma również 5 stopni, z których pierwszy stanowi srebrno czarno oksydowany krzyż ze złotymi promieniami, słupami gedyminowymi w środku oraz datą niepodległości Litwy 16.II.1918; do tej odznaki należy pozatem srebrna 9-promienna gwiazda i żółta z 4-ma brunatnymi paskami wstęga.

Oprócz tych trzech orderów w liczbie odznak litewskich znajdują się:

1/ Krzyż Pogoni, nadawany żołnierzom za zasługi podczas wojny. Ma 3 stopnie - złoty z mieczami, srebrny biały i ciemny z bronzu.

2/ Dla odznaczenia zasług oddziałów wojskowych w 1926 r. został założony sztandar orderu Krzyża Pogoni. Odznaka ta może być nadawana również miastom i wioskom za patriotyczne czyny podczas wojny.

3/ Jubileuszowy /1430 - 1930/ medal orderu Witolda W. Posiada 3 stopnie: złoty, srebrny i brązowy.

4/ Medal orderu W.Ks.Gedymina 3-ch stopni /złoty, srebrny i z bronzu/.

5/ Medal ochotników - twórców armji litewskiej - brązowy na zielonej w czerwone paski wstędze.

6/ Medal Niepodległości Litwy - z bronzu na złocistej z dwoma czarnymi paskami po brzegach wstędze. Został założony w 1928 r. w związku z 10-leciem Litwy.

7/ Krzyż zasługi dla ratowników ginących - czerwony emaljowany ze złotymi brzegami i złotym nadpisem. S.O.S. Krzyż ten się nosi na czerwonej wstędze w białe paski. Odznaka ta ma widoczny związek z nieszczęśliwymi wypadkami zatonięcia na morzu w kraju Kłajpedzkim, by zachęcić rybaków do udzielania pomocy ginącym.

8/ Gwiazda Strzelców - biała z emblematami strzelców, nadawana za zasługi dla Związku Szaulisów.

Jak widać z powyższego, nazwy oraz forma i motywy ornamentacyjne odznak litewskich są osnute na tle historycznym.

Najwyższym szefem orderów litewskich jest prezydent republiki, który z urzędu jest kawalerem orderu Witolda W. z łańcuchem oraz orderu W.Ks.Gedymina I-go stopnia. Odznaki te zachowuje on też po swej dymisji.

Odznaczenie tym lub innym orderem jest związane z różnymi przywilejami. Dla niektórych orderów wyznaczono emeryturę. Jest jednak ona niewielka. Najwyższą emeryturę ma order Krzyża Pogoni 3-go stopnia, którego kawalerowie otrzymują 600 litów rocznie, jednak liczba takich jest ograniczona do pięciu.

Pozatem dzieci odznaczonych orderami w niektórych wypadkach są zwalniane od opłaty w szkołach, odznaczeni mają ulgi w urlopach służbowych, przywileje w awansach, otrzymują jednorazowe upominki, ulgi podczas podróży na kolejach żelaznych etc.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

"Memeler Dampfboot" o wydaleniu obywateli niemieckich z Litwy.

"Memeler Dampfboot" Nr.96 z dn.30.IV.1931 r. Streszczenie:

Umowa handlowa pomiędzy Niemcami a Litwą zawiele postanowień, które wywołały niezadowolenie wśród kłajpedzkich przemysłowców leśnych. Wielkie korzyści natomiast osiągnęła Litwa. Widać to chociażby z tego, iż litewski bilans handlowy niezwłocznie po wejściu w życie umowy handlowej, stał się czynny.

W korzystaniu w kraju kłajpedzkim z personelu pedagogicznego obcej narodowości niema nic niezwykłego i bezprawnego, albowiem na

mocy art.31 statutu władze kłajpedzkie mają prawo obsadzać stanowiska nauczycielskie obywatelami obcymi również po 1 stycznia 1930 r. Okoliczność ta, iż w kraju Kłajpedzkim jest jeszcze wielu nauczycieli o Niemieckiej przynależności państwowej tłumaczy się brakiem sił krajowych. Młodzi nauczyciele, którzy w czasie opcji odbywali dokształcanie, nie otrzymali obywatelstwa litewskiego, mimo, iż o to zabiegali. Inni znów nauczyciele nie mają z Prusami nic wspólnego, ponieważ swe wykształcenie otrzymali w kraju Kłajpedzkim.

Art.31 statutu opiewa, iż Dyrektorjum nie ma prawa utrzymywać na służbie w kraju Kłajpedzkim osób, w których postępowaniu Gubernator dopatrzy się dowodów, świadczących o uprawianiu agitacji politycznej przeciwko interesom Litwy. O takiej agitacji politycznej w wypadku Hartunga nie może być mowy. Według komunikatu Elty zarządził też Gubernator wydalenie Hartunga nie z tej przyczyny, lecz dlatego, iż "Dyrektorjum nie wykazuje woli do korzystania z krajowego personelu pedagogicznego". Podobna przyczyna nie jest w statucie przewidziana. Pozatem Dyrektorjum czyni wszystko, co może, by wykształcić krajowy personel pedagogiczny. W r.b. opuściło seminarjum 36 młodych nauczycieli, w roku zaś następnym będzie zapewne znacznie więcej.

Liczba młodych kłajpedzkich sędziów coraz bardziej wzrasta. Wykształcenie ich trwa jednak wiele lat i niemożliwym jest po odbyciu jego powierzać im odpowiedzialne stanowiska sądowe. Dwujęzyczność sędziów jest ideałem, do którego należy zmierzać, niepodobna jednak osiągnąć jego w ciągu 8 lat. W tym celu wypadłoby przedewszystkiem przetłumaczyć na język litewski wszystkie źródła prawne i całą literaturę prawną.

Nie można podzielać zdania kowieńskiego członka oddziału Kłajpedzkiego Trybunału Najwyższego, iż przez uciekanie się do pomocy tłumacza zostaje pogwałcony art. 27 statutu, ponieważ każdy obywatel może używać przed sądem języka, którego sobie życzy.

"Trinitas" o prawach litewskich do Kłajpedy.

"Trinitas", Artykuł p.t. "I znów tak będzie". Streszczenie:

Na ostatniem posiedzeniu Sejmiku Kłajpedzkiego wynikły gorące spory w sprawie równoużawnienia w kraju jęz.litewskiego. W tej sprawie przemawiał przedstawiciel frakcji litewskiej Borchert, zaznaczając, iż konieczność posługiwania się Litwinom tłumaczami w sądzie jak tego sobie życzy Boetcher, przypomina czasy niemieckie, na co przedstawiciel niemiecki Kraus, przerywając mówcy zawołał: "i znów tak będzie".

W związku z powyższem, oddział Związku Strzelców w Kukurajciach /kraj Kłajpedzki/ na zjeździe uchwalił szereg rezolucyj, wyrażając protest i domagając się, by Gubernatura zażądała od posła Krausa wyjaśnień, co oznacza jego wykrzyknik "i znów tak będzie". Pozatem zgromadzeni wyrazili wdzięczność Borchertowi za obronę spraw litewskich i zakończyli uchwałę wezwaniem pp.Boetchera, Krausa i Meiera, by się udali do pomnika strzelców, poległych przy zdobywaniu Kłajpedy i przypomnieli sobie, że nie wszyscy strzelcy spoczywają w tym grobie, zaś pozostali, wstępując w ślady poległych, potrafią obronić prawa Litwy w kraju Kłajpedzkim.

K r o n i k a .

Dokoła rokowań finansowych Kowna z Kłajpedą. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.96/, między rządem a Dyrektorjum powstała rozbieżność zdań co do interpretacji 3 punktów artykułu 35 konwencji kłajpedzkiej. W pierwszym punkcie tej konwencji jest przewidziane, iż rząd centralny powinien spłacać Dyrektorjatowi część dochodów od monopolu, akcyzy i innych podatków, wpływających do Kasy Państwowej z poborów w kraju Kłajpedzkim. Drugi punkt określa obowiązki finansowe Dyrektorjum względem rządu.

Powinno ono łożyć proporcjonalnie wydatki na utrzymanie policji. Trzeci punkt dotyczy różnicy między wpływami i wydatkami w kraju Kłajpedzkim.

Dyrektorjum przez podanie szeregu faktów wskazuje, iż konsumpcja towarów w kraju Kłajpedzkim, za które rząd litewski pobiera opłaty celne i akcyzowe, jest proporcjonalnie o wiele większa niż w Wielkiej Litwie i przeto krajowi Kłajpedzkiemu należy się większa część takich wpływów. W swoim czasie delegacja kłajpedzka żądała 10 milj. lt. rocznie. Koniec końców zgodziła się ona jednak na 8.700.000 litów.

Rząd centralny przystał na spłacanie tej sumy, ale ostatnio Dyrektorjum kłajpedzkie cofnęło swą zgodę i obecnie domaga się jeszcze 200.000 litów rocznie. Dyrektorjum utrzymuje, iż rząd centralny powinien udzielać zapomóg inwalidom w kraju Kłajpedzkim. Rząd centralny nie zgadza się na to, gdyż według umowy z Niemcami miały się one zobowiązać, iż będą dbały, aby została wprowadzona w życie ustawa o pensjach dla inwalidów w kraju Kłajpedzkim. Nie znaczy to jednak, iż Litwa zobowiązuje się do utrzymywania inwalidów w kraju Kłajpedzkim. Dyrektorjum prosi rząd centralny o pokrycie pożowy wydatków na utrzymanie inwalidów. Narazie kwestja pozostaje otwarta.

Rząd centralny zgadza się na utrzymywanie inwalidów w kraju Kłajpedzkim, o ile Dyrektorjum dowiedzie, iż prawnie Litwa istotnie powinna to czynić.

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW WILENSKICH.

K r o n i k a .

S z k o l n i c t w o l i t e w s k i e n a W i l e Ń s z c z y Ń - nie. "Vilniaus Varpas" donosi, iż litewskie towarzystwo "Rytas", prócz oddziału święciańskiego, w roku szkolnym 1930 - 31 ma pod swym zarządem szkoły nast: wileńskie gimnazjum Witolda Wielkiego z 345 uczniami i 37 nauczycielami, dwuklasową szkołę z 3 nauczycielami i 57 dziećmi i na prowincji w powiatach Wileńskim, Brasławskim, Święciańskim, Oszmiańskim, L'dzkim, Grodzieńskim i Suwalskim - 90 funkcjonujących szkół z 93 nauczycielami i 3.231 dziećmi.

Pozatem t-wo posiada również pozwolenie na 6 szkół dla których nauczyciele nie są jeszcze zatwierdzeni. W początku bieżącego roku szkolnego udzielono koncesje jedynie na 2 szkoły, chociaż złożono prośby na otwarcie 20 nowych szkół.

-----ooo§ooo-----

1. The first part of the report deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year. It is divided into two main sections: the first section deals with the general situation of the country and the progress of the work during the year, and the second section deals with the specific results of the work.

2. The second part of the report deals with the specific results of the work. It is divided into three main sections: the first section deals with the results of the work in the field of agriculture, the second section deals with the results of the work in the field of industry, and the third section deals with the results of the work in the field of commerce.

3. The third part of the report deals with the conclusions of the work. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusions of the work in the field of agriculture, and the second section deals with the conclusions of the work in the field of industry and commerce.

4. The fourth part of the report deals with the recommendations of the work. It is divided into two main sections: the first section deals with the recommendations of the work in the field of agriculture, and the second section deals with the recommendations of the work in the field of industry and commerce.

5. The fifth part of the report deals with the summary of the work. It is divided into two main sections: the first section deals with the summary of the work in the field of agriculture, and the second section deals with the summary of the work in the field of industry and commerce.